

KIADÓ HIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

Nyitási díjban egy sor közlési díja 10 krajcár.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre . . . 2 frt. 50 kr.
Negyedévre 1 frt. 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG.

Beliczey-ut 15. szám
hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza

Hivatalos közlemények.

5454 számú honvédelmi miniszteri rendelethez.
896

Hirdetmény.

A népfelkelés jelentkezéséről Az 1893 évi XXXVII. t. cz. alapján mindazon katonailag kiképzett népfelkelésre kötelezettek, kik a közöshadseregben, a hadtengerészetben, a honvédségben, ezek póttartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képzettek, kik népfelkelési (rózsaszínű) ajánlati lappal el vannak látva, f évi

október hó 20-án 1862 és 1863 évben születtek, október hó 21-én 1861 és 1860 évben születtek, október hó 22-én 1858 és 1859 évben születtek, október hó 23-án 1856 és 1857 évben születtek, október hó 24-én 1854 és 1855 évben születtek, és mindennap a megfelelő évfolyambeli Szarvason tartózkodó idegenek a városházán személyesen megjelenni vagy írásban jelentkezni tartoznak. Az írásbeli jelentkezéshez minden községi előjárásnál ingyen jelentkező-lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a községi előjáróság és a jelentkező lapra nyomatot figyelmeztetés nyújt felvilágosítást. A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány (végelelőcsajtó levél, kilépti bizonyítvány ajánlati-lap) elhozandó, az írásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó. Az itt tartózkodó, de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban

és királyságokban honos népfelkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni mint magyar honosok. A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 2 5 egész 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetetik

Kelt Szarvason, 1896 augusztus hó 28-án
Az előjáróság.

A magyar nép és a gazdálkodás.

Ezer évet élt hazánk földmivelő népe és valahogy csak birt megállani a saját lábán. Jólétben és szűkölködésben, számtalan viszonytagságon keresztül folytatta gazdálkodását, őseitől öröklött mód szerint, keveset törődve a gazdálkodás elméletével. — Sőt, valljuk be őszintén, a jó emberek inkább még előítélettel viselkedtek minden újítás ellen, mindazzal szemben, ami ellenkezett megszokott hagyományaikkal. „Megéltünk mi anélkül a mai napig, meg fogunk mi anélkül élni azontúl is,“

Pedig ez nagy tévedés. Igaz, hogy megélt eddig a mi földművelő népünk, ezer éven keresztül. Sőt nagy része néhány századdal tovább is, amennyiben még a magyarok bejövetele előtt is itt tanyázott ezen a földön. — Megélték valahogyan tűrhető viszonyok közt, bár nincs bizonyítva, hogy talán nem élhettek volna jobb módban, -- a vagyonság, az általános jólét magasabb fokán. Hogy valamilyen több szalonnát rakhattak volna kenyerekre, hogy az a bizonyos csirke, mit IV. Henrik király minden parasztnak óhajtott vasárnapra, gyakrabban került volna a bográcsba.

De ma a viszonyok alaposan megváltoztak. Hazánk földje, az a kövér zsircs öpp, mely monda szerint a mennyországba pottyant ide: hazánk földje nem lett termékenyebb; de lejjebb szállt a búza ára. A világtorgalom megváltozásával, nöttével, többé nem a mi gabonánk az, mely döntő szerepet játszik nyugoti szomszédaink piacán. Azok az idők, mikor a német sógor boldognak érezte magát, ha megvehette a magyar lisztet: fájdalom, megszűntek. Óriási vámokkal sujtják mindenütt termékeinket és gyakran legyőz az ádáz verseny, melyet ki kell állnunk, a hatalmas fejlődő Oroszország, a népes India, a szűz Amerika, Ausztrália őstermeléseivel.

A földmivelő, mig szorgalmának hasznát látja: igényei éppen ellenkezőleg nagyobbak lettek. Nem él többé oly puritán egyszerűségben, mint hajdan, ő is ki akarja venni szerény részét az általános fényűzésben. S bár kivehetné minél nagyobb mértékben, daróc helyet selyemben járhatna és kenyér helyett lágy kalácsot ehetne! De hogy a megélhetés nehéz problémáját sikeresen megoldhassa, fokozottabb igényeit kielégíthesse: gazdálkodását egészségesebb, a kor vívmányainak megfelelőbb alapokra kell fektetnie. A termő rög művelésére ma nem elegendő többé két keze munkája; fárasztania kell az elméjét is, hogy az általános versengésbe megállja helyét. Nem a szokott mederben marad, hanem újabb és újabb eredményeket kell felkutatnia, melyek az elszegényedés sivatagjának elkerülésével a jólét birodalmába vezetnek.

TÁRZA.

Képek az életből.

Írta: K. J.

Lopott idyll.

Szép holdvilágos nyári éj van. Fönt a légtenger óriási magasságában apró bárány fellegek haladnak hosszú vonalban napnyugat felé. Az ember szinte hallani véli azt a túlvilági, egészen elhaló morajt, melylyel a magas sferák csillag-mezőin áthaladnak. Pedig családik! Az az elhaló nesz, az a harmonikus suttogás nem földöntúli zene, két fiatal szív suttogása, melyet szárnyára vett a nyári álmos, esti szellő.

Lásd édes — szólt az ifjú — be szép így az élet, szerelmet vallva lágyan, suttogón. Örülünk a mennyei mának, mely boldogságával eltakar. Nincs ennél édesebb gyönyör, mint két madárka egy ágon, együtt lenni páros szerelemben.

Ez az üdv az üdvök üdve. Szerelem a valódi kincs. Te vagy az én egyetlen örömöm ezen a küzdelmesvilágon. Itt élvezem melletted az egyedül boldog, tiszta békét. Nem irigylem a tudóst, ki az ég titkait kutatja, sem a gazdagot, kinek bálványja az arany, én százszor boldogabbnak érzem magamat, ha ajkad bokráról rózsákat szedhetek

Úgy . . . úgy . . . hajtsd vállamra gyönyörű fejedet, a világ minden hirnevénél, minden dicsőségénél, minden koszorújánál szebb koszorú nekem, ha rám omlanak aranyos fürteid. Vigaszom, reményem, örangyalom úgy-e szeretsz?

Szeretlek — mond a lány.

- De mond: végtelenül, kimondhatatlanul!
- Igen, végtelenül, kimondhatatlanul!
- Úgy-e, mint a hogy a költő mondja?

„A lány ne kérje, honnan, mely hazából
Jöttél? és azt se kérje, hogy ki vagy?
De olvassa ki szemed borujából
Egész bensődet, lényed, sorsodat,
És olvadjon fel, szeressen magától,
A hogy egy forrás magától fakad,
És a mit érez, ahhoz hí legyen:
Szeressen mélyen, tisztán, végtelen.

S mi te vagy neki, ő is az legyen
Neked. Az élet összes czéja, álma,
Szívetek úgy ragyogjon szüntelen,
A hogy a testvér csillagok világa.
Ő hittel szálljon tiszta fényeden,
S te halj meg érte, hogyha kívánja:
Szeretniben boldog csak az lehet,
Kik így szeretnek és ki így szeret

Csak azután te el ne hagyd — veszi át lágy suttogással a beszédet a leány. Mint fához a borostyán, ragaszkodom hozzád. Nélküled nem tudnék élni egy pillanatra se. Te vagy az én életem. A világra mit se hallgass, csupán nekem higgy és . . . és . . . ne kételkedjél.

Most pedig, édes, mennem kell. Úgy-e sokat ábrándoztunk? „Ábrándozás az élet megrontója.“

* * *
Madárka rebben fel éjjeli szállásáról, a szerelmesek pedig érzékenyen elbűcsúznak.

Modern leány.

Bizarr szoba. Minden részében pazar fény, megejtő báj ragyog. A bútorokon ékes arabeszk. Bársony szőnyeg a falon. A talaj szinte süppedez. Pompás tükrök, végig szegezve dús folyondárral. Loecogó szökőkút. Csalta

gráciák. Csodás virágok. Az ember szinte megrészegül, beleszédül a mindenfelül ránevető bűbájba.

Iren hátradőlve nyugszik pamlagán. Szemei behúnyva, gyors lélekezése hallható csak. Teste mozdulatlan; de annál fürgébbek lelke gondolatai, melyek messze-messze elkalandoznak, nem a tegnapi lopott idyll emlékein, hanem ragyogó álmoképein a jövőnek. Grófnőnek látja magát, megrakva gyöngyökkel, ékszerrel. Van fényes palotája, vannak kincsei, szolgál. Jár fényes csarnokokban, bíbor szőnyegen, hol mindenki eléje hull, olvadjon s ő parancsol, hódít mindenütt . . . Az álmokép lassan eloszlik. Iren felocsúva nagyot sóhajt, megsimítja gazdag fonatokban leomló haját; felül pamlagán, szép fejét puha tenyerébe hajva eldönti jövő életének sorsát.

— A grófe vagy Imre? — veti fel a kérdést maga elé — Persze, hogy a gróf. Esméim, álmaim csak így valósulnak meg. Imre szegény én hozzám, bár övé szerelmem; a gróf öreg, de messé gazdagsága. Eh! csak addig éljek, míg bájaim élnék. Szánalmas helyzet egy férfi lelkén csüngeni szakadatlanul, elvonulva az élet lüktető zajától. Zárkózott élet rosszabb a halálnál. No meg özvegy apám is magas körbe vágyik. Rang, tekintély kell neki; magas, fényes hivatal. Nekem meg gondolnom kell a'divatra is. Bál, hangverseny, színház hová leszek ha grófné nem leszek?

Végre is nekem olyan férfit kell, ki örül, ha tündökölni lát; ki fényes palotát, gazdag fogatokat tart és . . . és . . . nem duzzog a házibarátta. Így lesz. Az öreg gróf felesége leszek; kezem a grófe lesz; szívem a házibaráté, Imréjé.

* * *
Az aranyos kalitban gyönyörű trillára gyujt a

Magyarország az újabb időkig földmivelő ország volt, melynek ipara úgyszólván alig létezett. Meg kell teremteni; s valljuk meg, hogy ez eléggé sikerült. És pedig nagyrészt sikerült az állam által szervezett iparszakoktatás révén, mely iparszakoktatásnak jelességéről az ezeréves kiállításunkat látogató külföldiek csak a bámulat hangján tudnak szólni. Különösen a németek, kiknek ipara a művelődésnek oly magas fokán áll, irigységgel konstatálják, hogy ipari szakoktatásunk az övékét túlhaladja, sőt úgyszólván ideális.

A földnek művelése azonban nálunk az úgynevezett „par excellence földművelő országban“, még sok kívánni valót hagy fenn. Nem mintha Magyarhonban nem találatnának szintén mintagazdaságok, melyek a szakférfitak őszinte bámulatát kihívják. Ó igen, a nagy uradalmak az ezredéves kiállításban hivalkodnak: milyen kitünően értik intéző tisztjeik az intenzív gazdálkodást. Főhercegek és előkelő urak saját pavillonjaikban vagy a mezőgazdasági csarnokban, az erdészeti, a halászati pavillonokban, nem egy vívmányt mutatnak be, nem egy jó példát szolgáltatnak, mely széles körökben utánpótlást érdemelne.

De a kisebb gazda még mindig messze mögötte áll az osztrák, a német, a francia parasztnak, ki sokalta kisebb területen, háládatlanabb talajon jóval nagyobb eredményeket tud elérni, mint a földmivelő népünk. Eléri pedig az által, mert a gazdálkodásban nemcsak hagyományos praxisra van utalva, de birtokában van a helyes elméletnek is, mely őt a rendelkezésére álló jövedelemforrások czélse-rűbb kiaknázására képesíti. Levetkezte előitéleteit és számolni tud a kor viszonyaival.

A mit az állam az ipar érdekében tett, nem szabad elmulasztani a földmivelők javára sem. Hisz ők képezik eddig a lakosság zömét; hanem az állam életfentartó erejét is.

Emelni kell tehát minden áldozattal népünk gazdasági nevelését, különösen a gazdasági szakoktatás útján. És pedig nemcsak az iskolában az ifjakkal, hanem a felnőtteknél is, tanfolyamok és előadások rendezésével. — A szegény földmivelőnek manapság kemény harcot kell vívnia a modern gazdasági élet kalózaival; ha már nincsen mód ezeknek a szabadság veszélyeztetése nélkül való kiirtá-

sára, lássuk el a gazdaembert minden anyagi és szellemi fegyverrel, hogy e harcban az ő részén maradjon a győzelem. A ki nemzetünk művelődését és nagyságát szíven hordja: a kormány, a társadalom, mindenki járuljon tehát saját erejével népünk gazdasági nevelésének emeléséhez. Nem mondjuk, hogy ez irányban még nem történt volna semmi. De a mi eddig történt: a cél elérésére nem elegendő. Sem az állam, sem a társadalom nem fogták fel ez irányban kötelességüket azzal az áldozatkészséggel, melyet a pusztuló gazdaosztály helyzetének komolysága érdemel. Igaz, hogy az állam ereje sokfelől van igénybe véve. De mindamellett megfontolandó, hogy a tőke, melyet népünk gazdasági nevelésének emelésére fordít, produktíve befektetés, mely a gazdaközönység vagyonosodása által elérhető nagyobb forgalom és nagyobb adóképesség által kamatostól visszatérülne. A társadalom pedig egyesületek alapításával, iskolák támogatásával, a felnőttek oktatásával szintén sokat tehetne az állam feladatának könnyítésére. S bizony elhíhetjük, hogy a gazdasági egyletek működése áldásosabbnak mutatkoznék, mint a pártkörökben elszavalt kortesbeszédnek. Mert utóvégre népünknek nem hangzatos politikai frázisokra, hanem kenyérre van szüksége.

Szemle a népiskolai tantermek fölött.

Nincsen olyan kezdet, minek vége ne legyen. Vége van a tanítók és tanítványok kéthárom hónapra terjedő nagy szünidejének is. A nemzetnek 26 ezer napszámosa és milliókra menő kedves reménye megmozdul, hogy az új tanév beálltával rá várakozó és a nemzet dicsőteljes jövőjének érdekével összefüggő munkát meg'edzje. Megnyitnak a hosszabb idő óta bezárt népoktatási intézetek ajtóit, melynek nagy fontosságával számolni tudó és egészségi szempontját is méltányoló állami és felekezeti iskolafentartók úgy tisztaság, valamint a szükséges tantermek beszerzése által is előkészítették a tantermeket arra, hogy azokban a gyermekesereg a közönségesnél fenségesebb helyett barátságos otthont találjon.

Igy cselekedtek az iskolájukat mindennél többre becsülő, igazán szerető iskolai hatóságok, hivatott gondnokságok, akik felfogták azt, hogy az iskolai helyiségek a szív nemesítés és

a helyes irányú ész és szellemfejlesztés becses csarnokai, melyet minden tekintetben ki kell emelni a közönyösség posványából, az elhagyatottság megszégyenítő állapotából.

Hogy e tekintetben városunk iskolafentartói mint tettek, azt mindenik iskolafentartó legjobban tudja. Annyi azonban bizonyos, hogy városunk népiskolái, néhány kivétellel, sajnosan nélkülözik a fentebb említett szempontokat s némelyeknek egy évre szóló takarítása, reperálása sok kívánni valót hagy még maga után. Minden tanév elején iskoláink ki vannak vizsgálva úgy a hogy, egy fél év múlva azonban némelyek úgy néznek ki, mint egy pusztában álló és az idő vihara által kívül-belül megrongált istálló. Ilyen iskola tantermekben tölti második fél év alatt tanító és tanítvány az idejét. Talán mondanom is fölösleges, hogy az így elhagyott, szennyes iskolatermek csepp garancziát sem nyújtanak a gyermekek egészségének megóvására, sőt rendszerint ezekben üti fel fejét a legtöbb járványos betegség, ezek csökkentik a sokszor a tanító fáradságos munkájának sikerét.

Iskolatermek tekintetében a gazdag Alföldet megszégyeníti a szegény felvidék, a hol nem a tivornyának, mulatozásnak emelnek palotát, hanem a népoktatásnak.

E megjegyzésre szoktak úgy replikázni, hogy hegyes vidéken olcsóbb az építkezés, kevesebb az iskolák száma és így könnyebb azok fentartása. Igaz e védekezés is, de népesség és vagyoni tekintetben jóval tulsúlyban áll az alföldi gazda a szegényfelvidéki fölött, minélfogva az egész dolog az iskola iránti közönyben leli legfőbb magyarázatát.

Megvallom, mikor az Alföldre jöttem és a vályogfalú, nádasfedelű, kis ablaku, gödrös földes talaju és alacsony tantermet láttam, a bámulat fogott el. És ki meri tagadni, hogy városunkban ilyen tanterem gyermekekkel zsúfolva, nem exisztálnak?! Sajnos, de való s hogy az ilyen mizerabilis állapotokon mikép kell segíteni, az nem is szorul magyarázatra. Egy kis jóakarattal, némi áldozattal és a fogyatkozás rendben van. — Ennyit pedig a közönség saját gyermekei érdekében is megtehet.

A népoktatásügy fontos érdekében mondtam el a fentieket és hiszem is, hogy iskolafentartóink ezután nem fognak fukarkodni ott, hol közmivellődésük templomának felkarolásáról van szó.

fűlmile. Irén átsuhan a fényes szobán, apjával közleni elhatározásait.

Gyenge jellem.

„Őszbe csavarodott a természet feje,
Dérre váll a harmat, hull a fák levele.“

Próza nyelven szólva: ősz van. A hervasztás tüdőre átsuhan a viruló nyári táj felett s nyomában pusztulást, romlást, halált hagyott. A merre a szem ellát, mindenütt a hervasztás tragoediájával, az életnek nagy, de szomorú poezisével találkozunk.

Imre X város egyik parkjában szemléli a természet haldoklását. Szívéből a fényes ideál, az angyal eltűnt mind örökre. Érti, hogy vesztesége mily nagy, mily határtalan. Szerelme szép tündérvilága oda van, Homloka, arca, kinok látától gyöngyözik. Most már hiszi, hogy oly nőért epedt, ki eszálább a délibábnál, kinek egyetlen cselja ragyogni, hódítani. Állok, de igéző. Csak mondta volna, nem szeretlek vagy feledlek. Fáj a játék, a hazug szó lelkének.

Elővesz egy finom hajtsu levelet s olvas. „Békülj ki édes e gondolattal. Ennek így kellett lenni! A gróf lesz nevem, de esküszöm, tied szerelmem.“ Ezt nem érdemeltem tőle. Ki szívében hordtam az egész tavaszt, ki nektárt ittam hunyt szemekkel, ily csúful zuhantam le mennyemből.

Lelkem vergődik, mint a megsebzott sas. Mit tegyek? A tünt álomk szétrongyolódott fátyolából új álmodat szöjek? Soha! soha! A bűvös fátyol örökre elszakadt. De én is esküszöm, nem üzök többé délibábot lemondok minden fényes, minden ragyogó álomról. Megátkozom azt a perczet is, melyben szerettem. Morál, belátás, most már Isten veled! Nem kergetek többé árnyakat, hanem pohárcsengés, szilaj dalok, czimborák, víg lányok, bor, szerelmi mámor, táncz, csók, cézda

ének, pezsgő ivás, vad orgiák titeket öllek keblemre, látha bűm örökre elpihen.

Egy csapat varjú károgyva lepi el a koronátlan fák sudarait; Imre nagyot sóhajta fölkel nyughelyéről s visszatér a városba.

Kiábrándulás.

Megvult a fényes esküvő. A nászút is lezajlott. Irén leánykori álmái kezdenek megvalósulni. Nevét felkapta hír, dal, ének. Remegnek érte, olvadoznak. Zene, bál, színház, fényes társaságok, melyekért annyi sóhajt röpített a jövőbe, szinte kezdik már elveszteni varázsukat. Hja!

„A mire vágyol: kincsnek képzeled,
S amit elértél: már nem élvezet.“

Ujra megjelenik lelkében a vágyak egész serege; de nem a jövőbe, hanem a múltba szállnak vissza. Valami megnevezhetetlen érzés támad olykor szívében, melyet szeretne elnyomni, de lehetetlen. A boldogtalanság gyötrő érzelmé ez. Kezdi belátni, hogy rejtőzve él a boldogság. Az üdv a szívbe van beírva, mely meghal, ha odahagyja csendjét.

„Ki a világ előtt fénylik, jaj annak,
Ha e kívül más gazdagsága nincs.
Üres szívűek a legkoldusabbak,
A szív, a szív az egyedüli kincs!“

Érti, hogy hasztalan minden fény, minden ragyogás. Az élet összes virágosjeje rászakadhat, mégis olykor olykor szívében egy feltörekvő könnyel küszködik. Olyan, mint a hattyú, mely csak haldokolva énekel. Imre, ki tőle távol az élet gyönyöreibe elmerült, sűrűn megjelenik gondolataiban. Udvarlói ki nem elégítik. Imre szelleme, benső, igaz érzelmé annyira túlragyogja őket, mint a nap a csillagok táborát.

És a férj! Oh az a köhögős, aszalódott, meggörnyedt, hatvan éves ember, bár örül, ha nejt ragyogni, tündök női látja; de . . . de duzzog a házi barát ellen. Ez Irén boldogságának átka, fiatal életének sirásója. Látja a rózsát, de nem élvezheti illatát. Ragyognak a nap sugarai, de ő nem sütkérezhetik életető árjaikban. — Oh kiégett, elstülyedt paradicsom — sóhajt olykor magában, midőn köhögős férje unalmas trécselését kell hallgatnia. Imre, Imre, téged visszahódítalak, ha életembe kerül is.

Leül kedvenc zongorája mellé s rázendíti azokat a szívet tépő akkordokat: „Lehullott a rezgő nyárfa ezüst színű levele“ s játsza oly érzéssel, hogy az öreg gróf fásult szívébe újra visszatérni érzi az elpazarolt életet.

Fátum.

Szép asszonynak minden sikerül. Ő a férfi szívek korlátlan ura. Irén is értett ez uralkodáshoz. Imrét, ki a nagyvilágban el akarta feledni a feledhetlent, ellenáthatatlan varázsával ismét magához fűzte s szépségének diadalszekerével e büszke férfi szívről újra átrobogott.

Nem volt oly estély, összejövetel a grófnál, melyen Imre meg ne jelent volna. Büszke, komoly, férfias szépségével; eleven, szípkázó szellemével a társaság életető lelke volt.

Irén persze boldogságának zenitjén állott. Teljesülve látta minden kívánságát. A gróf volt a keze; Imréje szerelme.

A vén gróf azonban rosszat sejtett. Gonosz manók mindig sügtak valami fura dolgokat fülébe. A világ nyelve is megindult, hogy Imre a grófnál házi barát lett. A grófban a sok mende-mondára még jobban fel-

Nem a tanítónak kényelmére, sem a fensőbb hatóság elismerésére kell a kérdést magyarázni; hanem azon sok ezer gyermek egészségi és haladási ügyére kell tekintettel lenni, akik utódaink lesznek és nemzeti nagylétünknek lételeményesei.

Szabó József.

Színészet Szarvason.

3 új darab, 1 énekes bohózat, 1 színmű és egy operette került színre az elmúlt hét folyamán, azonkívül volt egy jutalomjáték, a Bera Pauláé, 2 régiebb operette és egy színmű. Színházlátogató közönségünk meg is lehet elégedve mert annyi új darabot egyetlen színi évadban sem élvezhetett az utóbbi években, mint a mennyit Rakodczay társulata adott elő. Igaz, hogy ez új darabok egyike-másika nemcsak hogy rossz, értéktelen, hanem unalmas is volt, de arról persze az igazgató nem tehet, hogy színirodalmunk újabb termékei olyannyira selejtesek. — Az igyekezet megvan a társulattal, legfeljebb a zenekart lehet kifogásolni. Ez sokszor oly rosszul felel meg kötelességének, hogy zavarba hozza a szereplőket s megkínossa a hallgatókat. — A félárú előadások iránt folyton tart az érdeklődés, a színház ilyenkor tömve van s a lelkesedés is nagyobb mérvű mint a bérletes előadások alkalmával. — A jutalomjátékokra azonban rossz idő jár, a társulat tehetségesebb erője Bera Paula estéjén is csak kicsiny publikum volt, de aztán méltányolta is a művésznek élvezetes játékát. Közönségünk bizony ily alkalommal is jobban kitéhetne magáért, mert a színészek sem tudnak megélni csupán erkölcsi elismerésből. Az egyes estéken a következő művek kerültek színre:

Szept. 5-én szombaton, bérlet 9 ik szám. „Orpheus a pokolban.“ E kedves zenéjű operette csak megfelelő díszletek mellett éri el a kívánt hatást, a díszletek persze a mi, de általában vidéki színpadjainkon nagyon is alvilágiak. — Az előadás a viszonyokhoz képest elég jó, a zenekíséret igen gyenge volt. Anday igen szépen énekelte azt a dalt, melylyel a felvilágtól búcsúzik, Ferenczy a Jupiter szerepében pompásan tudta compromittálni az istenek atyját, Pesti mint Styx jól adta a bamba alvilági szolgát. A többi szereplő is türethetően viselte magát.

Szept. 6-án vasárnap, bérlet 10. szám. „Özvegy kisasszony.“ — Szarvason először. Énekes bohózat volt s bohóság volt is benne bőven, ének azonban kevés. A mű leginkább a helyzeti komikummal dolgozik, jellemkomikum alig van benne. Legjobban mulattatta a közönséget Ferenczy és Pesti játéka, a kik szerepeiket végig s minden részletében kidolgozták. Jól játszott Békés is Kirmayer, Morvay Szaniszló, Rajz

támadt a féltés érzete. Nem bírt aludni. Örökös láz gyötörte. Kémelt, leskelődött; sokszor kígyóként oda csúszott fiatal neje hálótermébe.

Gyanakodó lelke végre is célt ért. Egy éjjel nem találta nejét hálótermében.

Mindent tudott. Fogta fegyverét s lement a hálótermék mellett elterülő kertbe.

A legragyogóbb nyári éjkek egyike volt. Csillagsugárban fűrdött minden. A kert fái sügtak-bügtak. Enyhe fuvalom ringatta édes álomba a kert virágait.

A gróf megállt leshelyén. Irén éppen akkor borult Imre keblére.

— Oh, Imre, csakhogy ismét együtt vagyunk. A boldogságból nem kívánok többet. Szívem öröme, mint tavasszal a patak, kiárad. Zokognom kell, mert üdvöm öl meg.

A gróf alig tudott magán erőt venni. Imre térdre esik a grófnő előtt s kérelme ellenállhatatlan erejével hívja:

— Oh! jer, menjünk, a szeretőknek rossz hely ez. Jer velem a tengeren túl, több ott a fény a lombon, légen. Ott bűvös álom, dal, szabadság ölelnek át benünket. Ott kémlélő szem nem lesket ránk. Jer, meneküljünk, Irénem, lolkem szebb világa!

És átkarolja szíve hölgyét, vinné mesze-messze, túl a tengeren, de fegyver dördül s Imre véres fővel bukik le hölgyével.

A zajra ott teremnek a grófi szolgák. Az öreg gróf egész hidegen osztja ki a parancsot.

— A grófnét vigyéktek termébe s azonnal orvost híjjatok. Ezt az embert meg szállítsátok ki kertemből.

Oh! élet, teli vagy te szeszélyekkel és áldozatokkal.

a Géber Vili, Aitner a Polixena szerepében. Hevesi Janka szokott kedélyhangulatában mutatkozott.

Szept. 7-én hétfőn, bérlet 11 szám. „Századvégi leányok.“ — Szarvason először. Unalmas értelmetlen darab, sem szellem, sem élet nincs benne, mert azt a ki-s bemáskálást, melyet a szereplők elkövettek csakugyan nem lehet életnek nevezni. Csak az a csudálatos, hogy tudott e darab Pesten olyan polemikát kelteni, mikor az egészben semmi sincs, néhány szabadabb elszólláson kívül, a mi a századvégi leányokat jellemző, hacsak vagy kihagyásokkal nem volt előadva. — Igyekeztek és helyüket megállták Bera Paula, Torossy, Morvay, Rajz meg Békés.

Szept. 9-én szerdán Bera Paula jutalomjátékul „A Lowoodi árva“ (írta Birch Pfeiffer Charlotte. Fordította Szigligeti.) került színre. — Régiebb de elég jó darab, erős drámai jelenetekkel, de kevés cselekvénnyel. — Igen sok benne a pathosz, szinte az unalmasságig. Bera mindamellett jól választotta meg jutalomjátéka darabját, mert az általa adott Eyre Jane szerepe teljesen alkalmas arra, hogy egy drámai művésznek tehetsége érvényesüljön benne. S Bera művésznek alakítását nyújtotta szerepében. Az első felvonásban az elhagyottság keserve, utóbb az elkeseredés és gyűlölet szülte fájdalom, majd később a fejlődő szerelem bánata, kilátásba helyezett bujdosása miatti kétségbeesése, szellemi öröme hű kifejezést talált minden szavában minden mozdulatában. — Az elismerés nem is késett, mert a jelenlevő csekély közönség ismételt tapsokkal jutalmazta a művészi alakítást. A darab elején gyönyörű csokrot nyújtottak fel a művésznőnek, kit társai dícséretre méltó igyekezetével támogattak az előadás emelésében.

Szept. 19-én csütörtökön a bérlet 13. száma „Gasparone“ volt. — Valami vontatottság volt érezhető az előadáson. Az énekek jók voltak, kivált Torday volt elemében, még oly tüzzel és biztossággal egy este sem hallottuk énekelni. Jó volt Anday is (Carlotta), Hevesi megállotta helyét [Szóra]. Földvárhangja néha helyettesíthette volna a mennydörgést, a szerelmi lágyaság alig volna belőle kiértezhető. Ferenczy és Pesti mókái jóízűek, de néha talán kissé túlzottak is voltak.

Szept. 10-én pénteken félhelyárrakkal: „Faust.“ Kiemelkedő pontja volt a lefolyt heti műsorának Goethe emez örök remekének, előadása. Kiemelkedő pedig nemcsak magának a darabnak klasszikusságánál fogva, hanem az összevágó, jól átgondolt és sima előadás folytán is. Az egyes jelentékenyebb szerepek alkalmas kezekben voltak. Jó alakítást nyújtott Morvay Faust szerepében. Jó volt egészben véve a Rakodczay nyújtotta Mephistopheles is, leszámítva azt, hogy a börtönjelenet mélyreható értelmét nem tüntette fel a nézők előtt kellőképpen. A jelenet lázas hangulata nem követelte a tapasztalt elsiestést. Határozottan szép alakítást nyújtott azonban Tuboly K. Margit szerepében. Gondos játéka szerepének kifejlésével együtt emelkedett, úgy, hogy ha megjelenésekor bizonyos várakozással teljes álláspontot foglalt is el vele szemben a néző, kiérdemelte később a teljes elismerést. — Csak néha-néha ragadta a fűszereplőket csengő rimelésre Döczy hangzatos fordítása. — A többi szereplők közül jól maszkírozott Pesti (Wagner), de túlzott néhol Mártha asszonnyal (Szabóné) egyetemben. Kevésbé sikerültek a népjelenetek, viszont esinos volt Margit az angyalok közepett. Egészben véve azonban csak irímelhetjük, mit előbb mondtunk: láttunk egy jó darabot jó előadásban.

O. M.

Ujdonságok.

— **Jutalmazás.** M o e s k ö n y i József főgymn. jeles tanárt, lapunk tevékeny munkatársát „Ovidius élete“ című elégia mű fordításáért az Akadémia több pályázó közül 100 koronás jutalommal tüntette ki. — Szívvel gratulálunk a nagyjérdemű kintintéshez.

— **Beszámoló.** Haviár Dani országgyűlési képviselőnk értesítette a községi elöljáróságot, hogy f. hó 20-án vasárnap tartja meg beszámolóját a Kossuth-téren. Kiséretében Budapestről lejön Kossuth Ferencz és számos képviselő.

— **Jutalomjáték.** A körünkbe időző szintársulat egyik tehetséges tagjának T u b o l y Klementinnek f. hó 15-én lesz a jutalomjátéka, mely alkalommal színre kerül „Az idegen nő“, mely darabban a jutalmazandó egyik legjobb szerepet fogja eljátszani. — Ajánljuk olvasóink figyelmébe a tehetséges fiatal színésznőt.

— **Próba világitás.** Folyó hó 8-án az „Árpád“ vendéglő nagytermében előkelő közönség részvétele mellett történt meg a próba világitás, mely egészen pompásan sikerült. A jelenlevő előkelő társaság teljesen megvolt elégedve a lámpák díszes kiállításával s világitási képességével.

— **Ismétlő iskolások olvasókönyve.** A szarvasi községi iskolások megbizásából Molnár János szarvasi tanító ily cím alatt egy új olvasókönyvet szerkesztett. Az olvasókönyv, a kinevezett bíráló szakbizottság ajánló véleményezése alapján, a községi iskolások által az ismétlő iskolákban való használatra lett fogadva. A bíráló bizottságnak egyes tagjai, a kik a nevezett munkát alaposan átvizsgálták, a legnagyobb elismeréssel szólnak a szerkesztő szorgalmáról és szakképzettségéről. A szarvasi társadalomnak egyik kiváló tagja, a róm. kath. egyháznak népszerű plebánosa, Szirmay L. Árpád úr is, akihez a munka mint az egyik felekezeti fejéhez és iskolaszéki elnökéhez betekintés céljából lett benyújtva, kedvezően nyilatkozik a munkáról. Nyilatkozatát — mint a közszel szolgálatának pártatlan megítélését — egész terjedelmében közöljük: „Nyilatkozat. Molnár János szarvasi tanító úr által a felekezeti jelleg nélküli ismétlő iskolák számára szerkesztett olvasókönyvet figyelmesen átvizsgáltam, azt a kitűzött czélunk teljesben megfelelőnek találtam. Vallási szempontból: tárgyilagos és általános; az erkölcsi tanulságok életbevágók; ismeretekben igen gazdag és az elemi iskolák összes leíró tárgyait felöleli. A szerkesztet könyved és világos. A történelmi rész hazafias szellemben igen szerencsés összeállítás, úgy annyira, hogy ennél jobbat hazai tankönyv irodalmunkban nem ismerek.“ — Ezen elismerő nyilatkozat is buzdításul szolgáljon a szerzőnek ismert szorgalmáról, hogy magasos néptanítói hivatásában minél több szolgálatot tegyen a közügynek.

— **Mint a városban** közzétett plakátok is értesítik a közönséget. Kossuth Ferencz Justh Gyula, Papp Elek, Dr. Barabás Béla és Dr. Tóth János országgyűlési képviselők kíséretében f. hó 20-án városunkba érkeznek. Szarvas független polgársága lelkesedéssel készül fogadni nagynevű vendégeit. Ünneplés fogadtatásra készülnek, este közvacsorára az „Árpád“ szállóban. A beszámoló és népgyűlés a Kossuth-téren lesz megtartva délután. A közönségnek tesszünk eleget, a midőn a Beliczey és Kossuth utca háztulajdonosait felkérjük, hogy legyenek szívesek házaikat felbogarozni.

— **Méhészeti előadás.** Forgách Lajos állami méhésztanár szept. 22-én d. e. 10 órakor városunkban méhészeti előadást fog tartani.

— **Fogorvos.** Kovács J. Budapestől, ki már évek óta ellátogat, ismét megérkezett. Figyelmezteti a n. é. közönséget, hogy itt tartózkodása csak rövid időre terjed ki, azért jól teszi a foglajban szenvedő, hogy minél előbb látogassa meg, mert vannak műtétek, melyek hosszabb időt igényelnek. Lakása: Bárány-szálloda 2 szám.

— **Veszett ebek.** Városunk és környékén a veszett ebek annyira elszaporodtak, hogy a hatóság szigorú rendeletet adott ki, miszerint a kutyák negyven napig kötve, s a macskák zárva tartassanak. Ujabbán Kiszely János kutyája mart meg egy bérést. A kutya veszett volt s így a megmart egyent a budapesti Posteur intézetbe küldték fel.

— **Régiség lelet** Csabacsüdön, hol az elhullott sertések betemetésére mintegy másfél méternyi gödört ástak, mint halljuk, ásásközben igen szép régiségekre találtak. Az érdekes régiségek közt van egy kancsó, kőbalt és emberi csontvázon lévő gyöngy fűzér. — A régiségek egy részét a törökvilágból származóknak mondják.

— **Színházi műsor.** Ma, vasárnap először „Gyermekasszony. Héttől „Lear Király“, Shakespeare remekműve, a főszereben Rakodczayval. A darabhoz stilszerű jelmezek készültek. Kedden „Koldusdiák“, operette. Szerdán „A notre d'ami toronyor.“ Csütörtökön „Az idegennő“, Tuboly Klementin jutalomjátéka. Pénteken „Vasgyáros. Szombaton először „A fekete domino, Huber szép zenéjű operája, a főszerepben Anday Blankaival.

— **A gabonaárak várható emelkedése.** A világ gabonatermesésének eredményét közzétette a földművelésügyi miniszter. A kimutatásból megtudjuk, hogy az idén mindenfelé csekélyebb volt a termés, kevesebb lesz a gabonakészlet s így csak természetes, hogy a csekélyebb termés és kevesebb készlet a gabonaárak alakulására kedvező befolyással lesz. Annyi bizonyos, hogy nincs elég gabona a világon s a szükséglet kielégítésére semmi esetre sem elég. Azok az államok, melyek nem termelnek annyi gabonát, a mennyi szükségleteik kielégítésére elegendő, Anglia, Franciaország, Németország, Ausztria, Olaszország, Hollandia, Svájc és Norvégia, Spanyolország és Görögország, tehát az importra szoruló államok 272 millió hektoliter termeltek, ebből 159 millió hektoliter az exportállamok termeléséből várja fedezetét. Az exportállamok pedig: Oroszország, Magyarország, Románia, Bulgária, Kelet-India, az amerikai Egyesült Államok, Kanada, Argentina, Chili, Ausztrália, Algír, Egyiptom, Tunisz és Tripolis összesen 552 millió hektoliter termeltek, ebből a főleg csak 113 millió hektoliter, tehát jóval kevesebb mint a mennyire az import államoknak szüksége van. Általában a múlt évi középértéssel jóval kedvezőbb, mint az idei. Az idén búzából 50 millió hektoliterrel, rozsból 50 millió hektoliterrel termelt kevesebb, mint a múlt évben.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

S Z I K E S A N T A L.

Társ-szerkesztő: MIHÁLYI JÓZSEF.

Üzlet áthelyezés.

Üzlet áthelyezés.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a helybeli s vidéki közönség becses tudomására hozni, miszerint a **Beliczey út 13 szám alatt** vezetett

könyvnyomdát és papírkereskedésemet

folyó hó 8 ától **Beliczey út 4 s ám (Frankó-féle há)** helyeztem át.

Midőn ezt a helybeli s vidéki közörség becses tudomására hozni szerencsém van, elnem mulaszthatom a multban tapasztalt pártfogásért köszönetet mondani, s kérni hogy azt részemre jövőben is megtartani sziveskedjenek.

Főtőrekvésem oda fog irányulni, hogy a belém helyezett bizalomnak a legpontosabban igyekszem megfelelni.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok

Szarvas, 1896. augusztus hóban.

Mély tisztelettel

Szikes Antal,
nyomdatulajdonos.

üzlet áthelyezés.